

csak a tanulás tartalmi kérdéseit, nagyobb jelentőséget tulajdonít a megértés és a gondolkodás, elmélyülés dimenziójának. Célja nem a tudás elsajátíttatása, hanem a „kutatás”, a kérdésfeltevés megismertetése – foglalja össze *G. Kahn*.

Mint ahogy semmiképpen sem volt *Kahn* célja „rábizonyítani” *Korcza*kra a zsidó eszmevilág kizárólagos meglétét, és semmilyen mértékben nem akarta kicsinyíteni érdemeit. Munkájával leginkább azt szerette volna bemutatni, milyen háttérből kell értelmezni a korczi pedagógiát.

Ha a zsidóság a tradíciók követését és továbbadását jelenti, akkor *Korcza*k nem nevezhető zsidónak. Hite másfajta alapokra épül: az Istenhez fűződő közvetlen kapcsolat, a gyermek iránt tanúsított tisztelet, a jelen és a tett jelentősége, a megbánás lehetősége, a tanulás, szabadság és gondolkodás fontossága és végül az írásbeliség bővölete – mindezek a zsidó hitvilág és gondolkodásmód irán-

ti affinitást jelzik. Itt fedezhető fel – hangzik a kutató értékelése –, hogy *Korcza*k felvilágosult zsidó családból származott, és hogy ezeket a hagyományokat tovább ápolta.

Végül maga a szerző jegyzi meg, hogy sok témát csak érinteni tudott. Például külön munkát érdemelne a zsidó nevelés rendszerezett feldolgozása a felvilágosodás után. Vagy *Korcza*k emberképe, emberszéménye, illetve *Korcza*k kapcsolódása a keresztény nevelés-elmélettel és a lyngyel kultúra hatása pedagógiájára.

A magyar olvasónak a könyv bepillantást nyújt egy méltatlanul alig ismert mintaadó jeles pedagógus „eredettörténetébe”, ugyanakkor általánosabb tanulságokkal is szolgál: megismertet a zsidó nevelés tradícióival, s elgondolkodtat – *Gerard Kahn* ezt kifejezetten ajánlja – a liberális, progresszív pedagógia (legalábbis egyik) forrásvidékén.

Gerard Kahn: Janusz Korczak und die jüdische Erziehung. Deutscher Studien Verlag, Weinheim, 1995. 156 o.

Grossmann Erika

A Kinckerbocker-banda

Évek óta egyre nagyobb problémát jelent az oktatásban, hogy a gyerekek nem szeretnek, sok esetben nem is tudnak olvasni. Ennek a jelenségnek a gyökerei igen szerteágazóak. Az okok nem elsősorban a hazai olvasás-oktatásban keresendők, hiszen a nemzetközi publikációkat tanulmányozva egyértelművé válik, hogy világjelenséggel van dolgunk. Sokkal inkább a felgyorsult információáramlással és az elektromos médiák térnyerésével magyarázható, hogy a gyerekek egyre inkább elfordulnak a könyvektől.

A feladat jelen helyzetben az, hogy ezt a tendenciát lassítsuk, jó esetben megfordítsuk. A hogyanra keresték, és valószínűleg meg is találták a választ az osztrák pedagógusok. Kiindulási alap az, hogy a gyerekeket nem lehet eltiltani a televíziótól. Ez gyakorlatilag kivitelezhetetlen. Be kell látnunk, hogy korunk első számú médiumai, már ami a nagy tömeget illeti, feltétlenül a televízió és a videofilmek. Ez így van, és valószínűleg még hosszú ideig így is fog maradni. Ha azt szeretnénk, hogy a gyerekek visszatérjenek a könyvekhez, az első lépés, olyan irodalmat adni

a kezükbe, ami felveszi a versenyt a videofilmekkel. Ha ezeken a regényeken keresztül elsajátították az olvasás technikáját, megszokják, esetleg megszeretik az írott történetet, nagy lépéssel kerülnek közelebb az úgynevezett „klasszikus irodalomhoz”.

A kérdés csupán az, hogy milyen is legyen ez a könyv. Az ötéves gyerek a televízió és a videón keresztül olyan élményanyaghoz fér hozzá, amely egyáltalán nem az ő korosztályának szól, számára nehezen feldolgozható, de ugyanakkor izgalmas és lebilincselő. Ugyanez a gyerek egy évvel később az iskolába kerülve olyan olvasmányokat kap a kezébe, amelyek izgalomban, fordulatokban nem összemérhetők az ő eddigi élményeivel. Ebben a pillanatban az olvasás, mint szórakozás, illetve szabadidős elfoglaltság elveszti jelentőségét, marad a „kötelező” szó, ami – mint tudjuk – nem csak a gyermekekből vált ki ellenérzést. Olyan könyvek kellene tehát, amelyek dramaturgiája, felépítése olyan, hogy lehetőség szerint az első oldaltól kezdve lekösse a fiatal olvasót. A történet szerkezete vigye a gyereket újabb és újabb kalandok felé, minél kisebb esélyt adva annak, hogy letezi a könyvet és esetleg nem veszi fel újra. Az eredeti elképzelésből kiindulva, mindezt úgy kell megvalósítani, hogy a gyerek valóban egy regényt, egy igazi könyvet, ne pedig egy interaktív rejtvény-rejtélygyűjteményt kapjon a kezébe. (Ez utóbbi erényei elvitathatatlanok, de jelent esetben ez a megoldás nem felel meg a célnak.)

Többszöri próbálkozás után öt év tapasztalatainak tükrében az osztrák gyakorló és elméleti pedagógusok kijelenthetik, hogy találtak egyféle megoldást.

A 32 esztendőes *Thomas Brezina*, az ORF (Osztrák Televízió) népszerű ifjúsági műsorvezetője, az elmúlt öt év során vált Európa talán legáikeresebb, de mindenképpen legtermékenyebb ifjúsági szerzőjévé. Hat sorozat keretében 150

könyvet írt az utóbbi években. Minden sorozat egy bizonyos korosztályhoz szól, és maradéktalanul eleget tesz azoknak a követelményeknek, amelyeket a cikk elején ismertettünk. „Brezina könyvei rendkívül jelentősen fejlesztik az olvasási készséget és az irodalomhoz való kötődést” nyilatkozta *Dr. Andreas Bode*, a müncheni Nemzetközi Ifjúsági Könyvtár igazgatója.

Bár a megítélés természetesen nem egységés, nem is lehet az, a számok azonban magukért beszélnek. Az időközben 13 nyelvre lefordított könyvek közül világszerte több mint 14 millió példány kelt el. Magyarul eddig még csak a „Knickerbocker-banda” sorozat első három kötete jelent meg. Ezek könyvek a 8-14 éves korosztálynak szólnak, és tökéletesen megfelelnek a fent vázolt elvárásoknak. A sorozat eddig megjelent 37 kötete csupán Ausztriában közel kétmillió példányban kelt el. Ez az adat egyértelműen igazolja, hogy ezeket a könyveket nem csak azok a gyerekek forgatják, akik amúgy is szeretnek olvasni. A sorozat a Nintendon, videón nevelkedett generációt is képes lekötöni, és ezzel teljesíti hivatását. „A gyermek kreativitását veszi célba... Összességében hosszú időre kiváló elfoglaltságot jelent. A szöveg személyes hangvétele miatt a fiatal olvasók úgy érzik, hogy megértik és komolyan veszik őket.” véleményezte a sorozatot a Bajorországi Ifjúsági Irodalmi Bizottság.

A Knickerbocker-banda, két lány, Poppi és Lilo, valamint két fiú, Axel és Dominik. A négy barát különlegesebbnél különlegesebb kalandok sorát éli meg. Bejárják a világot, és közben izgalmas „bűnügyeket” oldanak meg. Természetesen erőszakról szó sincs, csupán izgalomról. Az egyes történetek nem épülnek egymásra. Minden kötet más helyszínen játszódik. A szerző a négy gyereket kísérve mutatja be az adott ország vagy régió nevezetességeit, történelmét, mindezt úgy beleszöve a cselek-

ménybe, hogy az olvasó játszva tanul, ismerkedik meg az adott hely jellegzetességeivel. A magyar kiadással kapcsolatban a szülőktől érkező pozitív, néha már-már lelkes visszajelzéseken kívül a szakma is honorálni látszik a kiadó igyekezetét. A könyvsorozat „...elősegíti annak a motivációnak a kialakulását, amelyen keresztül a gyerek megszereti a könyveket, megszereti az olvasást. ...történetei közel állnak az adott korosztály érdeklődési köréhez. Stílusuk gördülékeny, lebilincselő.” - írja *Dr. Salné Lengyel Mária*, az Országos Közokta-

tási Intézet tudományos munkatársa. A kiadó pártfogóra talált a „2 zsiráf” diáklapban is, ahol az első kötet megjelenése óta saját rovattal rendelkeznek. Az ifjúsági folyóiratban azóta rendszeresen jelennek meg regényrészletek.

Mint a kiadótól megtudtuk, a könyvesbolti forgalmazás mellett, a regionális pedagógiai intézetek bevonásával kedvezményes értékesítési akciót terveznek iskolák részére. Reméljük, így a pedagógusok mielőbb, minél szélesebb körben begyűjthetik saját személyes tapasztalataikat is.

Amennyiben bármilyen további információra lenne szükségük a könyvsorozattal kapcsolatban – új kötetek, kedvezményes értékesítési lehetőség iskolák számára stb. – szívesen állunk rendelkezésükre. Keller és Mayer Bt. 1112 Bp. Törösvár u. 38. Tel.: (20) 425695

(x)

Contents

Education Content and School – Discussion about the Conceptions of the Science and the School on Education Content (Page 3)

Andrea Kárpáti: Project-Systematic Exam in the Visual Education (Page 18)

Pál Rókusfalvy: Towards Orderliness (Page 29)

Horizon

Tibor Fedor: The Ecclesiastical Estate Settlement and the Hungarian School-System (Page 40)

From our Past

Tibor Nagy Péter: Outline on the History of the Ecclesiastical and the State Educational Policy between the Two World Wars (Page 50)

World Review

György Szondy: Experiences of a Guest Teacher on the England Schools (Page 57)

Anna Zsigmond: Dilemmas of the Élite Training and the Mass- Education in the United States (Page 68)

The Democratic Culture: Challenge Opposite the School (Compiled and translated by *Mrs László Majzik*) (Page 76)

Studio

Ferenc Ilsvai: Methods for Teaching an Imagined New Subject: Interior Decoration (Page 90)

Critics-Observer

Janus Korczak and the Jewish Education (*Erika Grossmann*) (Page 102)

Inhalt

Bildung und Schule – Diskussion von den Vorstellungen der Wissenschaft und Schule über die Bildungskonzeption (S. 3.)

Andrea Kárpáti: Projektorientierte Prüfung in der visualen Erziehung (S. 18.)

Pál Rókusfalvy: In der Richtung auf eine Ordnung zu (S. 29.)

Blickfeld

Tibor Fedor: Die Regelung der Kirchenimmobiliargüter und das ungarische Schulsystem (S. 40.)

Aus Unserer Vergangenheit

Péter Tibor Nagy: Abriss der Geschichte der kirchlichen und staatlichen Schulpolitik zwischen den beiden Weltkriegen (S. 50.)

Weltspiegel

Die demokratische Kultur: eine Herausforderung der Schule gegenüber (verfasst und übersetzt von *Frau László Majzik*) (S. 57.)

Anna Zsigmond: Dilemmas der Elitenbildung und des Massenunterrichts in den Vereinigten Staaten von Amerika (S. 68.)

György Szondi: Erfahrungen eines Gastprofessors über englische Schulen (S. 76.)

Werkstatt

Ferenc Ilosvai: Methoden zum Unterricht eines geplanten neuen Lehrgegenstandes: der Wohnkultur (S. 90.)

Kritik-Beobachter

Janus Korczak und die jüdische Erziehung (*Erika Grossmann*) (S. 102.)

Pályázati felhívás

Magyarország ezeregyszáz éves fennállása és a magyar szabadalmi jogrend századik évfordulója alkalmából 1996 március 20-tól Budapesten megrendezzük a GENIUS '96 - Találmányok és Újdonságok Nemzetközi Kiállítása és Vására rendezvénysorozatát

A Magyar Feltalálók Egyesülete a GENIUS '96 rendezvényekhez kapcsolódóan pályázatot hirdet

„A XXI. század találmányai - A világ a következő évszázadban”

című nemzetközi kiállításon való részvételle.

A pályázat lehetőséget kínál a világ ifjúsága számára, hogy bemutassa, milyennek képzelet el a jövő század technikáját, tudományát, művészetét. Egyben alkalmas a fiatalok alkotóerejének meggyilvánulására

A pályázaton részt vehet a világ bármely országában élő, 6 és 19 év közötti fiatal, szakképzettségre és végzettségre való tekintet nélkül, a következő versenyzői korcsoportokba sorolva: I. korcsoport: 6-10 évesek, II. korcsoport: 11-14 évesek, III. korcsoport: 15-19 évesek

Az elkészítendő pályamű a világ bármely jelenségére vonatkozhat, és konkrét formát ölthet valamilyen fantáziaképpben, tárgyban, konkrét megoldásban, így például találmányban, matematikai, fizikai, kémiai, biológiai elgondolásban, számítógépprogramban vagy művészeti alkotásban.

A pályázó elképzelése bemutatásához bármilyen megjelenítési formát felhasználhat, például modellt, makettet, rajzot, vidéo-, hanganyagot, leírást, számítógépes programot, kiplasztikát, fa-, fém-, textilmunkákat stb.

A pályázatnak tartalmaznia kell.

a pályázó adatait: nevét, lakcímét (irányítószám, ország, város, utca, házszám), születésének dátumát. Ha tanuló: iskolája címét, pedagógusa nevét;

a pályaművet: a pályázat tárgyát képező rajzot, képet, modellt stb., a pályázat tárgyának max. 2 gépelt oldalon történő ismertetését.

A pályázatokat „A XXI. század találmányai - A világ a következő évszázadban” jellegével az alábbi címre kérjük beküldeni.

Genius Iroda 1146 Budapest, Olof Palme sétány 3.

Beküldési határidő: 1996. március 1.

A Kiállítás Bíráló Bizottsága a Magyar Genius Társaság tagjaiból áll, elnöke Szántay Csaba akadémikus. A Bíráló Bizottság 1996 április 1-jén eredményt hirdet.

Minden pályázó részvétele elismerésül oklevelet kap, nevét és pályamunkája címét megőrökítjük a „GENIUS '96 Arany Könyv” című kiadványban.

A Bíráló Bizottság által kiválasztott pályaművek bemutatásra kerülnek a GENIUS '96 rendezvénysorozat részét képező „A XXI. század találmányai - A világ a következő évszázadban” című nemzetközi ifjúsági kiállításon (Budapest, Városliget, Kozlekedési Múzeum, 1996. május 1.-október 30.)

A meghirdető a pályázati anyagra a kiállítás bezárása után is igényt tart.

További információk kérhetők a GENIUS IRODÁTÓL, H-1146 Budapest, Olof Palme sétány 3., Tel.: (36-1) 343-8444, Fax: (36-1) 343-2044

Kérjük a Pedagógusokat, hogy felhívásunkat tegyék közzé, s hassanak oda, hogy tanítványaik minél többen vegyenek részt a pályázaton.